

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/180958,TEKST-AUDIO-90-rocznica-utworzenia-obozu-koncentracyjnego-Dachau.html>
26.04.2024, 23:07

[TEKST + AUDIO] 90. rocznica utworzenia obozu koncentracyjnego Dachau

Data publikacji 20.03.2023

22 marca 1933 r. w pobliżu Monachium niemieccy naziści uruchomili KL Dachau, który okazał się najdłużej istniejącym obozem koncentracyjnym III Rzeszy.

Krótko po tym, jak 30 stycznia 1933 r. Adolf Hitler objął urząd kanclerza Rzeszy, jego Narodowosocjalistyczna Niemiecka Partia Robotników (NSDAP) brutalnie rozprawiła się z przeciwnikami politycznymi. Trafiali oni do więzień lub prowizorycznych obozów urządzanych w szkołach, halach sportowych, koszarach czy opuszczonych budynkach fabrycznych (m.in. 3 marca – Nohra, 21 marca – Oranienburg).

20 marca 1933 r. Heinrich Himmler, przywódca nazistowskiej SS i komisaryczny szef monachijskiej policji, ogłosił na konferencji prasowej, że w okolicy Dachau powstanie „pierwszy obóz koncentracyjny”, zdolny pomieścić 5 tys. osób, przeznaczony dla komunistów i tych działaczy demokratycznych, „którzy zagrażają bezpieczeństwu państwa”. Dwa dni później na teren nieczynnej fabryki prochu i amunicji koło Dachau przywieziono pierwszych więźniów politycznych. Pilnujących ich policjantów wkrótce zastąpili esesmani.

Dachau stało się modelowym obozem koncentracyjnym SS – miejscem szkolenia załóg kacetów i wzorem dla otwieranych później obozów, takich jak Sachsenhausen (1936), Buchenwald (1937) czy Flossenbürg (1938). Zamykano tu – prócz przeciwników politycznych – także Żydów, Romów i Sinti, homoseksualistów, świadków Jehowy,

kryminalistów, „elementy aspołeczne”, a w czasie II wojny światowej – ludność z krajów okupowanych przez Niemcy. W sumie w latach 1933–1945 w Dachau było więzionych ponad 200 tys. osób. Zmarło co najmniej 41,5 tys.

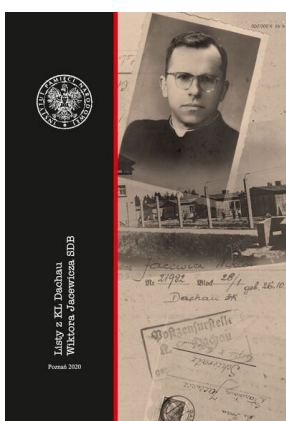
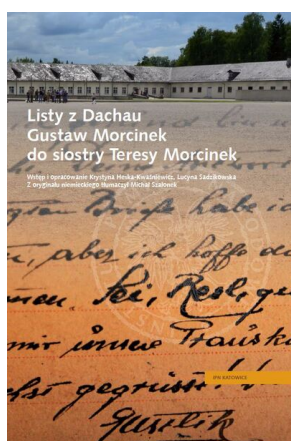
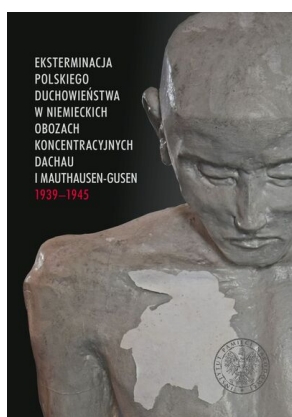
Śmiertelne żniwo zbierały mordercza praca, niedożywienie, skandaliczne warunki higieniczne, ale też tortury, egzekucje i okrutne eksperymenty medyczne. Po przekroczeniu bramy obozowej z szyderczym napisem „Arbeit macht frei” (Praca czyni wolnym) więzień stawał się anonimowym numerem wyzutyk z praw i wpajano mu, że ucieczka jest niemożliwa.

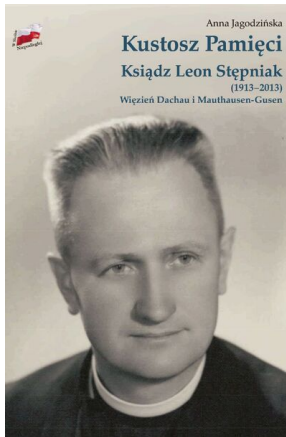
Na mapie polskiej martyrologii Dachau zajmuje ważne miejsce. Już 16 września 1939 r., w trzecim tygodniu niemieckiej napaści na Polskę, do obozu przywieziono grupę mężczyzn z Górnego Śląska. Łącznie w tym roku i kolejnych latach do Dachau trafiło ponad 40 tys. Polaków i polskich Żydów. Zginął co czwarty. Ze szczególnym okrucieństwem byli traktowani duchowni – przeżyła tylko połowa z 1780 polskich księży uwięzionych w obozie.

Obóz koncentracyjny Dachau został wyzwolony przez wojska amerykańskie 29 kwietnia 1945 r. Dwadzieścia lat później na jego terenie otwarto miejsce pamięci. Istnieje ono do dziś.

--

Niemieckie nazistowskie obozy koncentracyjne i zagłady od lat stanowią przedmiot badań Instytutu Pamięi Narodowej. Efektem są liczne publikacje, w tym książki poświęcone KL Dachau i jego polskim ofiarom:

Wiele materiałów o KL Dachau jest dostępnych w portalu IPN przystanekhistoria.pl oraz na innych stronach Instytutu:

- [Truth About Camps](#)
- [Pierwszy był KL Dachau](#)
- [„Papa Eicke”. Twórca obozów koncentracyjnych](#)
- [Dachau i śmierć są synonimami](#)
- [Sławomir Kęszka: Posługa polskich księży w KL Dachau i jej upamiętnienie](#)
- [Wacław Jurgoński. Od Szczeglina do KL Dachau. Kronika przeżyć \(1940-1945\)](#)
- [Dachau we wspomnieniach księży-więźniów](#)
- [Polscy księża w KL Dachau](#)
- [Jestem dzieckiem szczęścia](#)

Zapraszamy do obejrzenia filmu „Niemiecki Obóz Koncentracyjny w Dachau” – 48. odcinka cyklu „Historia dla Ciebie” opublikowanego na naszym kanale [IPNtvPL](#):

PLIKI DO POBRANIA

[dr Filip Gańczak - 90. rocznica utworzenia obozu koncentracyjnego Dachau \(wav, 71.71 MB\)](#)
[20.03.2023 14:00](#)

[dr Filip Gańczak - 90. rocznica utworzenia obozu koncentracyjnego Dachau \(mp3, 3.98 MB\)](#)
[20.03.2023 14:00](#)